

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
B. Er is overeenstemming

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)
Inzet extra rijksmiddelen armoede 2014

1. Aanleiding.

In de decembercirculaire 2013 en in de brief van Staatssecretaris Jetta Klijnsma van 25 november 2013, gericht aan de voorzitter van de Tweede Kamer kondigt de Staatssecretaris voor 2014 en verder extra rijksmiddelen aan voor versterking van de aanpak van armoede en schulden. In lijn met de regierol van gemeenten worden de middelen via het gemeentefonds beschikbaar gesteld aan gemeenten. Het bedrag dat in 2014 extra in het gemeentefonds is gestort bedraagt € 640.000,-, voor de gemeente Maastricht. De daaropvolgende jaren zal jaarlijks structureel een bedrag van ongeveer € 825.000,- via het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld. Deze nota richt zich op de wijze waarop de extra rijksmiddelen armoede 2014 worden ingezet. De voorstellen voor de invulling van de middelen voor 2015 en verder zullen regionaal worden uitgewerkt en zullen in 2015 aan het college worden voorgelegd.

De staatssecretaris heeft tevens in haar brief aan de kamer wethouders en gemeenteraden opgeroepen de middelen zo gericht mogelijk in te zetten voor het doel waarvoor ze bestemd zijn, waarbij zij gemeenten vraagt zich met name in te zetten voor kinderen die onvoldoende kunnen meedoen en voor het versterken van een preventieve aanpak.

2. Relatie met bestaand beleid.

- Raadsnota "Armoedeplan 2006-2010" dd 19-09-2006
- Collegenota "Plan van Aanpak Armoede" dd 03-07-2007
- Verordening "Declaratieregelingen 2007" dd 19-09-2006
- Collegenota "Uitvoeringsbesluit Declaratieregelingen 2008" dd 18-12-2007
- Collegenota "Aanpassing Uitvoeringsbesluit declaratieregelingen 2008" dd 19-02-2008
- Collegenota "Ophogen tegemoetkoming ouderbijdragen peuterspeelzaalbezoek" dd 19-08-2008
- Collegenota "Uitvoeringsbesluit Declaratieregelingen 2009" dd. 15-12-2009
- Raadsnota "Implementatie Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening" dd. 18-09-2012
- Wet Werk en Bijstand 2012
- Algemene kaders Sociale visie 18-06-2014
- Participatiewet 2015
- Beleidsplan Participatiewet Maastricht en Heuvelland d.d. 4-11-2014

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Deze notitie richt zich op de beschrijving van vier verschillende bestemmingsvoorstellen aangaande de inzet van de extra rijksmiddelen ter intensivering van het armoede- en schuldenbeleid 2014. Betreffende bestemmingsvoorstellen worden ter accordering aan u voorgelegd.

BESTEMMINGSVOORSTEL 1

HET BIEDEN VAN EXTRA STEUN AAN KINDEREN DIE OPGROEIEN IN ARMOEDE FINANCIERING JEUGDSPOORTFONDS, JEUGDCULTUURFONDS EN STICHTING LEERGELD

Jeugdsportfonds

Sinds 2012 is in Maastricht het Lokaal Jeugdsportfonds actief. Doel van het Jeugdsportfonds is om zoveel mogelijk kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar met financieel minder draagkrachtige ouders lid te laten worden van een sportvereniging.

Voor die kinderen betaalt het Jeugdsportfonds de contributie en in bepaalde gevallen de sportattributen. Het Jeugdsportfonds voorziet in een groeiende behoefte. Het aantal aanvragen is de afgelopen periode fors gestegen. Ter illustratie is in onderstaande tabel het aantal aanvragen uit de gemeente Maastricht over de periode 2012-2014 weergegeven.

Maastricht	2012	2013	2014 tot 1 oktober
Aantal aanvragen JSF	116	270*	305

*waarvan ongeveer 80 aanvragen zijn afgehandeld in 2014 en daarom zijn meegenomen in de telling voor 2013 en niet voor 2014.

De middelen die het Jeugdsportfonds jaarlijks van de gemeente Maastricht ontvangt zijn niet meer toereikend om jaarlijks alle aanvragen die aan de voorwaarden voldoen, te kunnen honoreren. Het Jeugdsportfonds onderneemt zelf tal van activiteiten om aanvullende middelen uit de markt te genereren. Echter door de economische crisis is dat moeilijk. Om te voorkomen dat zonder extra financiële steun van de gemeente Maastricht aanvragen moeten worden afgewezen en kinderen daarmee 'buiten spel' komen te staan wordt voorgesteld de extra armoedegelden **structureel** in te zetten door de financiering van het Jeugdsportfonds met € 30.000,- op te hogen tot € 45.000,- per jaar.

Door het college is d.d. 23 september 2014 al besloten vooruitlopend op deze nota het extra bedrag voor 2014 van € 30.000,- beschikbaar te stellen aan het Lokaal Jeugdsportfonds.

Jeugdcultuurfonds

2400 kinderen in Maastricht verkeren rond de armoedegrens. Uit landelijke gegevens blijkt dat de bijdragen voor cursussen, lidmaatschappen en materialen voor kinderen van ouders rond de armoedegrens een belangrijke drempel vormen om actief te participeren. Daar tegenover staat dat actieve cultuurparticipatie op jonge leeftijd niet alleen bijdraagt aan blijvende cultuurdeelname op latere leeftijd, maar ook aan een groter sociaal welbevinden en betere sociale redzaamheid.

"Meedoen" is de basisvoorwaarde om te kunnen delen in de voordelen:

- actieve cultuurparticipatie geeft voldoening en draagt bij aan eigenwaarde.
 - actieve cultuurparticipatie biedt structuur in dag/weekin-vulling en heeft in die zin ook positieve invloed op het gezin.
 - actieve cultuurparticipatie brengt in contact met (nieuwe) sociale netwerken.
 - actieve cultuurparticipatie opent vensters op de wereld en verbreedt de kijk op de omgeving.
- In de context van de 'Kanteling' in het sociaal domein zullen burgers steeds meer zelfredzaam willen en moeten zijn. De actieve cultuurparticipatie van jeugdigen kan daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

Voorgesteld wordt om € 25.000,- vanuit de extra armoedegelden 2014 te reserveren voor oprichting

van een Lokaal Jeugdcultuurfonds. Vervolgens zal na oprichting de bijdrage van € 25.000,- per jaar **structureel** worden ingezet ten behoeve van het Lokaal Jeugdcultuurfonds.

Doel van het Jeugdcultuurfonds is om zoveel mogelijk kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar met financieel minder draagkrachtige ouders lid te laten worden van een muziek- of culturele vereniging. Per kind kan maximaal € 400,- per kalenderjaar worden besteed aan contributie van een culturele vereniging en materiaal (bv. instrumenten).

Stichting Leergeld

De stichting leergeld heeft als doelstelling “ alle kinderen mogen meedoen”. Zij realiseren dit door gezinnen met een laag inkomen (financieel) te ondersteunen bij binnen- en buitenschoolse activiteiten van hun leerplichtige kinderen/jongeren voor zover dit niet of slechts gedeeltelijk door andere instanties wordt vergoed. De tegemoetkoming is bedoeld voor o.a. schoolevenementen, schoolgeld, ouderbijdrage, overblijfkosten enz. Maar ook met een gereviseerde fiets of computer blijken veel jongeren al heel goed te helpen te zijn.

De stichting werkt met vrijwilligers en kan hierdoor de uitvoeringskosten zeer laag houden. Door een toename in het aantal aanvragen is voor 2014 een tekort op de begroting van € 25.000- ontstaan. Voorgesteld wordt vanuit de extra middelen armoede 2014 € 25.000,- **structureel** ter beschikking te stellen aan de Stichting Leergeld.

BESTEMMINGSVOORSTEL 2

ETRA INZET PREVENTIE

Vroegsignalering betalingsachterstand vaste lasten

Vanuit de wetenschap dat alvorens mensen hun huur niet meer betalen, eerst andere vaste lasten zoals gas, water en elektriciteit, zorgverzekering en gemeentelijk belastingen niet meer worden betaald, wordt een start gemaakt met het opzetten van een database, achterstanden vaste lasten. Hierin worden de achterstandsgegevens waarover de gemeente (wettelijk of met toestemming van betrokkene) kan beschikken zoals gegevens achterstand bij de elektriciteit- en gas leveranciers, bij de Waterleidings Maatschappij Limburg, de drie Maastrichtse woningcorporaties, de collectieve zorgverzekering en de gemeentelijke belastingen, aan elkaar gekoppeld. In die gevallen waarbij onder één BSN-nummer sprake is van meerdere achterstanden worden deze casussen besproken tijdens de integrale netwerkoverleggen georganiseerd vanuit het Veiligheidshuis en wordt een gericht hulpverleningstraject opgezet.

Het opzetten van de database wordt verricht door de ICT afdeling van Sociale Zaken. Omdat, of bij wet is geregeld dat de gemeente de informatie betreffende de achterstanden kan ontvangen (geldt voor achterstand energie, gas, water en elektriciteit), of met toestemming van betrokkene (woningcorporaties, collectieve zorgverzekering en gemeentelijke belastingen), zijn er geen belemmeringen die het opstarten van een achterstandsdatabase, als signalering voor mogelijke financiële problematiek, de privacy wetgeving in de weg staan.

Voor de opzet van deze database wordt voorgesteld **eenmalig** € 10.000,- te reserveren uit de extra middelen armoede. De kosten voor het onderhoud en analyseren van de database, zullen worden meegenomen in de voorstellen die worden ingediend voor de besteding van de middelen voor 2015 en verder.

Introductie Serious Game jongeren in relatie tot schulden

‘No Credit, Game Over’ is een digitaal stadsspel dat jongeren in beweging brengt rond een sociaal relevant thema, “schulden”. Gewapend met smartphones, camera’s en andere digitale media banen de jongeren zich een weg door de stad in een poging de schulden van hun personage af te lossen.

Hierbij spreken ze zelf verschillende instanties en organisaties aan om een praktische oplossing te vinden voor hun financiële problemen. Interviews, foto's en documenten tonen aan dat de jongere niet alleen zijn weg vindt in de wereld van de media, maar ook in de -soms keiharde- realiteit. Het is een Belgisch project dat al enige tijd succesvol loopt. In 2014 is het spel in samenwerking met studenten van Roc Leeuwenborgh vanuit de Belgische situatie omgezet naar de Nederlandse situatie. De doelgroep wordt bereikt via de scholen die tijd vrij roosteren om de leerlingen het spel te kunnen laten spelen. Daarnaast zijn alle organisaties en instanties in kaart gebracht en is het spel aan deze organisaties en instanties geïntroduceerd. De kosten van de opzet van dit spel bedragen € 10.000,- . Voorgesteld wordt om deze kosten **eenmalig** te financieren uit de extra armoedegelden.

BESTEMMINGSVOORSTEL 3

ONDERZOEK ARMOEDE: OMVANG EN EFFECT

Om een meer concreet beeld te krijgen van de doelgroep voor armoede- en schuldenbestrijding en de effecten van reeds gehanteerde instrumenten wordt voorgesteld een tweetal onderzoeken te laten uitvoeren.

De eerste hiervan is een Minima Effect Rapportage. In deze rapportage komt naar voren komen wat bij de doelgroepen/ huishoudens met een laag inkomen (tot 100, 110 en 120 procent van het wettelijk sociaal minimum) de huidige inkomenssituatie is en wat de effecten zijn van het lokale of landelijke beleid op het bruto en netto inkomen. Naast deze Minima Effectrapportage wordt er een armoedemonitor gemaakt: onderzoek wordt gedaan naar de omvang en samenstelling van de minimapopulatie in de gemeente. Daar waar mogelijk wordt in beide onderzoeken verbanden gelegd met eventueel eerder uitgevoerd onderzoek.

In 2006 zijn soortgelijke onderzoeken in de gemeente Maastricht verricht voor het verkrijgen van inzichten in de doelgroep als hulpmiddel bij het opstellen van de Armoedenota-2006-2010.

Voorgesteld wordt om € 15.000,00 van het beschikbare budget **eenmalig** hiervoor te reserveren.

ARGUMENTEN

- Effecten van maatregelen om armoede te bestrijden zijn vaak wel kwalitatief te omschrijven, maar voor hoeveel huishoudens die effecten gelden wordt zelden in cijfers duidelijk gemaakt. Wat voor het ene gezin effect heeft kan voor een ander gezin geen soelaas bieden. Weten wat bij wie werkt versterkt de inzet van de middelen in de toekomst omdat er gericht op de verschillende doelgroepen beleid en maatregelen kunnen worden geformuleerd. In Maastricht zijn deze onderzoeken al een keer uitgevoerd (2006). Daar waar mogelijk kunnen vergelijkingen gemaakt worden met de onderzoeksresultaten van die eerste onderzoeksrunde.

BESTEMMINGSVOORSTEL 4

DEKKING VAN DE AUTONOME GROEI ARMOEDE- EN SCHULDENPROBLEMATIEK

Maastricht heeft een uitgebreid armoedebeleid waarbij sprake is van een vergoedingensysteem gericht op zowel een individuele maar tevens ook integrale aanpak van de armoedeproblematiek. Het budget dat vanuit het gemeentefonds door de gemeente beschikbaar wordt gesteld t.b.v. armoedebeleid is in de jaren 2010 tot 2014 gestegen van € 5.600.000,00 tot € 6.100.000,00. Desondanks is vanaf 2009 sprake van tekorten op de armoedegelden. Door de toevoeging van de extra rijksmiddelen schuldhulpverlening aan het armoedebudget in 2009 t/m 2011 zijn de tekorten over deze jaren uiteindelijk beperkt gebleven. Voor 2012 heeft de extra structurele rijksimpuls t.b.v. ouderen en chronisch zieken er uiteindelijk toe geleid dat het tekort was teruggebracht tot € 0,00.

Door de stijging van de kosten is over 2013 een tekort te ontstaan van ongeveer € 200.000,00 en ook voor 2014 wordt een tekort verwacht van ongeveer € 370.000,-. De oorzaken van de tekorten op het budget armoede en schuldhulpverlening zijn:

1. Toename doelgroep (meer mensen met schulden en meer mensen die langdurig van een minimuminkomen moeten rondkomen)
2. Stijging in kosten beschermingsbewind en rechtsbijstand.

Naast de schuldhulpverlening die de gemeente inkoop bij de KBL, betaalt de gemeente ook via de bijzondere bijstand voor de kosten van beschermingsbewind welke is uitgesproken door de rechtbank. Het aantal aanvragen en toekenningen van de bijzondere bijstand voor vergoeding van de kosten van bewindvoering zijn de laatste jaren enorm gestegen. Was dit in 2011 nog € 650.000,-, voor 2014 is de verwachting dat dit € 1.100.000,- wordt. Naar verwachting zullen de kosten van rechtsbijstand voor 2014 uit gaan komen op € 170.000,-, in 2013 was dit nog € 70.000,-. Momenteel wordt bezien of er voor de gemeente mogelijkheden zijn tot het uitoefenen van invloed op deze stijgingen.

3. Rijksmaatregelen en hieruit voortvloeiende gemeentelijke maatregelen die leiden tot stijging aantal aanvragen bijzondere bijstand (inkomensafhankelijke eigen bijdragen). Op dit moment repareren wij nog rijksmaatregelen met bijzondere bijstand. Zo vergoeden wij de eigen bijdrage rechtsbijstand, eigen bijdrage vervoerskosten ziekenvervoer, eigen bijdrage AWBZ-begeleiding en onze eigen gemeentelijk eigen bijdrage in de WMO-voorzieningen. Het aantal eigen bijdragen en daarmee ook het aantal vergoedingen voor deze bijdrage via de bijzondere bijstand is de laatste jaren toegenomen en drukken op het budget armoede en schuldhulpverlening.

Collegenota

	2012 (8000*)		2013 (8250*)		2014(8600*	
	Budget	Uitgaven	Budget	Uitgaven	Budget	Uitgaven
Armoedebudget	€ 6.040.307	€ 6.089.683	€ 6.246.012	€ 6448.680	€ 6.161.993	€ 6.880.000
Enmalige extra gelden	€ 50.265		€ 17.869		€ 350.000	
Resultaat	Positief € 889		Negatief € 184.799		Negatief € 368.007	
Toename uitgaven t.o.v. voorgaand jaar	Geen toename		€ 358.997		€ 431.320	

* Aantal huishoudens met een inkomen tot 110 % van bijstandsniveau, voor 2014 is sprake van een prognose.

Desondanks hebben het College van Burgemeester en Wethouder en de Gemeenteraad besloten niet te bezuinigen op het armoedebeleid en zijn de vergoedingen en dienstverlening aan de burger in het kader van het armoedebeleid in stand gehouden.

Het merendeel van de regelingen in het kader van het bestaand armoede- en schuldenbeleid zijn openeindregelingen. Het risico bestaat dat in tijden van toenemende armoede- en schuldenproblematiek financiële tekorten oplopen.

Om te voorkomen dat we voorzieningen moeten gaan verminderen of beëindigen wordt voorgesteld **dat gedeelte van de extra armoedemiddelen die niet voor een specifiek doeleinde zijn bestemd, zijnde € 525.000,-** van de extra armoedegelden structureel aan te wenden ter dekking van tekorten. Op deze manier hoeft er niet bezuinigd te worden op het bestaand armoede- en schuldenbeleid en kan de autonome groei van de armoede- en schuldenproblematiek worden opgevangen.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

N.V.T.

5. Personeel & Organisatie.

De stijging van het aantal aanvragen voor de inkomensverruimende regelingen welke worden uitgevoerd door Sociale zaken, vergen extra kosten in de uitvoering. Uitgaande van de toename in aantal aanvragen van de regelingen kan worden uitgegaan van onderstaand als zijnde extra uitvoeringskosten 2014 voor sociale zaken:

Extra uitvoeringskosten 2014 ivm autonome groei gebruik gemeentelijke inkomensverruimende regelingen				
	Aantal	Fte	Wie	kosten
Toename aantal aanvragen bijzondere bijstand	700	0,32	0,16 fte schaal 9. 0,16 fte schaal 6	27.180
Toename aantal aanvragen declaratieregeling	300	0,17	0,51 fte schaal 6	12.954
Toename aantal aanvragen Langdurigheidstoeslag	500	0,25	0,25 fte schaal 6	19.050
		1,17		59.184

6. Informatie en automatisering.

Er wordt een databank opgezet op basis van gegevens uit onze eigen administratie maar ook uit de administraties van derden ten behoeve van de vroegsignalering van betalingsachterstanden in de vaste lasten. Het opzetten van deze databank wordt als opdracht weggezet bij het shared-service center.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

N.V.T

8. Beheersparagraaf IBOR.

N.V.T

9. Financiën

Voorgesteld wordt om het totale bedrag van € 640.000,-- dat de gemeente heeft ontvangen als zijnde extra middelen armoede 2014, toe te voegen aan het armoedebudget. De middelen worden

vervolgens als volgt ingezet:

Structurele uitgaven vanuit de extra armoedemiddelen:

1. Jeugdsportfonds	€	30.000,-
2. Jeugdcultuurfonds	€	25.000,-
3. Stichting Leergeld	€	25.000,-
4. Dekking van de autonome groei armoede- en schulden problematiek	€	<u>525.000,-</u>
	€	605.000,-

Eenmalige uitgaven vanuit de extra armoedemiddelen:

1. Kosten opzet database vroegsignalering	€	10.000,-
2. Kosten opzet serious game jongeren i.r.t. schulden	€	10.000,-
3. Kosten armoedemonitor Maastricht	€	<u>15.000,-</u>
	€	35.000,-

10. Voorstel.

1. Akkoord gaan met toevoeging van extra rijksmiddelen armoede 2014 zijnde € 640.000 aan het armoedebudget.
2. Akkoord gaan met bestemmingsvoorstellen voor de inzet van de extra rijksmiddelen armoede 2014.

11. Vervolg / Planning.

N.V.T.